

به نام خداوند جان و خرد

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده علوم اجتماعی

گروه برنامه ریزی شهری و منطقه ای

نام درس: روشهای تحقیق بین رشته ای

تعداد واحد: 2 درس اصلی (دکتری شهرسازی)

نام استاد: دکتر غلامرضا لطیفی

مقدمه:

شهرها و مناطق از ارکان اساسی نظام سیاسی و کالبدی جامعه محسوب میشود، با رشد شهرنشینی و شهرگرایی و افزایش رشد جمعیت شهری و پیچیدگی نظام شهری، ضرورت نگاه علمی در برخورد با مسائل در حوزه برنامه ریزی شهری اجتناب ناپذیر است، رویکردهای غالب روش شناختی، چه در سطح کمی و یا کیفی و اخیراً روش ترکیبی، ایجاب می نماید که با روشهای قابل قبول و مورد وفاق اندیشمندان حوزه های تخصصی به آموزش آن پردازیم، در این خصوص با توجه به ماهیت بین رشته ای شهرسازی از روشهای غالب در حوزه تخصصی علوم اجتماعی نیز بهره گرفته خواهد شد و سعی میشود که با توجه به ماهیت پیچیده مسائل شهری و با استعانت از منابع و مقالات معتبر، مناسبترین شیوه های یادگیری تخصصی آموزش داده شود.

تحقیق در لغت به معنای درست و راست گردانیدن، پیدا کردن، جستجوی حقیقت آورده شده است. تعاریف به عمل آمده از تحقیق و پژوهش فراوانند. تحقیق به روش علمی را مجموعه مقررات و قواعدی دانسته اند که چگونگی جستجو برای یافتن حقایق مربوط به یک موضوع را نشان می دهد.

جان دیوئی معتقد است: "اولین مرحله تحقیق احساس وجود یک مشکل است؛ به این معنی که پژوهشگر در کار خویش با مانع یا مشکلی روبرو گردیده است که در حل آن ابهام یا تردید دارد و نمی تواند در مقابل آن ساکت بماند."

بنابراین این نقطه آغازین در انجام هرگونه پژوهش یا تحقیقی بسیار مهم است و نقش آموزش افراد برای مسئله یابی که در برخی نظام های آموزش و پرورش بر آن بسیار تاکید می شود نیز از همین امر نشأت می گیرد. هرچه ضرورت پرسش در هنگام تدریس برای فراگیران بیشتر مطرح شود و از آنان خواسته شود تا ذهن خود را برای طرح سوالات بیشتر فعال سازند می توان انتظار داشت که در آینده نیاز به تحقیق و پیشرفت در آنها ارتقا خواهد یافت.

هدف درس :

درس سمینار در رشته شهرسازی یکی از کاربردی ترین دروس این رشته است که با توجه به ضرورت شناخت علمی و رویکرد های شناختی ضمن توجه جدی به فلسفه علم به بحث روش شناسی در حوزه برنامه ریزی های شهری و منطقه ای می پردازد، در این درس ضمن طرح مسائل روز حوزه شهرسازی ، دانشجویان بنا به تمایل و علاقه شخصی با انتخاب دو عنوان پیشنهادی به ترتیب الویت، بعد از طرح ان در کلاس و بحث در خصوص ان یکی را نهایی کرده و در قالب پروپوزال نهایی ارائه خواهند داد، بنابر این حضور جدی دانشجویان عزیز در تمام مراحل کلاس لازم و جدی است، که نهایتا بتوانند آمادگی لازم را برای کار پژوهشی بدست آورند.

وظایف دانشجو:

پیگیری و حضور منظم در کلاسهای درس حضوری و مطالب ارایه شده و تدوین یک پروپوزال زیر نظر استاد در طول ترم به انجام رسانند.

جدول جلسات درس در طول ترم

جلسه اول	مقدمات درس	ارزیابی استمراری دانشجویان
	فلسفه روش، شناخت علمی	در طول ترم
جلسه دوم	دیدگاه تجربه گرایی و یوزیتیویسم؛ دیدگاه عقل گرایی؛ دیدگاه استنباطی؛ دیدگاه ساختاری؛ دیدگاه هرمنوتیک؛	=
جلسه سوم	فلسفه و مفهوم تحقیق علمی:	=
جلسه چهارم	نظریه و ساختار ان	=

=	توضیح و تبیین رابطه دیالکتیک بین عنوان، اهداف، سوالات (فرضیات) پژوهش <i>Litrature Review</i>	جلسه پنجم
=	نظریه و پارادایم و ساختار آن	جلسه ششم
=	مدل پژوهش و ویژگیهای آن	جلسه هفتم
=	انواع روش پژوهش (کمی، کیفی، ترکیبی)	جلسه هشتم
=	روشهای کمی در پژوهش و کاربرد نرم افزار S.P.S.S	جلسه نهم
=	روشهای کیفی در پژوهش و کاربرد نرم افزار MAXQDA	جلسه دهم
=	روش پژوهش ترکیبی	جلسه یازدهم
=	نحوه انالیز داده های توصیفی و استنباطی و تحلیل جداول خروجی	جلسه دوازدهم
=	کیفیت نتایج و پیشنهادات و روش A.P.A و تدوین پیوست پژوهش	جلسه سیزدهم
=	نحوه نوشتن یک مقاله علمی مستند سازی و مستدل ساختن	جلسه چهاردهم
—	اخلاق علمی و کاربرد نرم افزار همانند جو	جلسه پانزدهم
—	نتیجه گیری	جلسه شانزدهم

منابع :

- جهانگیری، جهانگیر و بندرریگی زاده، علی (1392) زبان، قدرت و ایدئولوژی در رویکرد انتقادی نورمن فرکلاف به تحلیل گفتمان، فصلنامه پژوهش سیاست نظری، شماره 14.
- ملایری، محمد حسین (1389) فلسفه علم پدیدار شناسی هرمنوتیک و پژوهش کیفی، فصلنامه راهبرد بهار، شماره 54.
- حبیبی، لیلا و دیگران (1389) مروری بر روش شناسی نظریه پایه وار با تاکید بر مطالعات سازمانی، فصلنامه راهبرد بهار، شماره 54.
- بی نا، (1387) مطالعه کیفی در تحقیقات محیطی، فصلنامه نگرش راهبردی، شماره 93-94.
- لطیفی، غلامرضا (1383) هرمنوتیک از دیدگاه های دیگر در شهرسازی، فصلنامه علوم اجتماعی، شماره 30 صص 67-89.
- لطیفی، غلامرضا (1386) بررسی تطبیقی آرا روش شناختی پیتروینچ و ماکس وبر، فصلنامه علوم اجتماعی، شماره 46 صص 75-105.
- لطیفی، غلامرضا (1401) درآمدی بر موضع انتقادی هابرماس بر پوزیتیویسم منطقی، فصلنامه علوم اجتماعی، آماده انتشار.
- بی گریفیث، رابرت (1384) تقلیل علمی، دشمنی یا دوستی، مترجم، محمد حسین ملایری فصلنامه راهبرد شماره 36.
- افتخاری، اصغر (1382) اثبات گرایی پیچیده، روایت نوین امریکایی از اثبات گرایی سنتی، فصلنامه مطالعات راهبردی، شماره 20.
- محمدپور، احمد (1392) روش تحقیق کیفی ضد روش، ج 123، تهران: انتشارات جامعه شناسان.
- کرسول، دبلیو، جان (1398) طرح پژوهش: رویکردهای کیفی، کمی و ترکیبی، ترجمه، علیرضا کیامنش، تهران، انتشارات جهاد دانشگاهی.
- کرسول، دبلیو، جان و کلارک، ویکی پلانو (1390) روش های پژوهش ترکیبی، مترجمان: علیرضا کیامنش و جاوید سرایی، تهران: نشر آیت.

دواس، دی، ا، د (1397) **پیمایش در تحقیقات اجتماعی**، مترجم، هوشنگ نائبی، تهران: نشر نی.

بی، ا، رل (1395) **روشهای تحقیق در علوم اجتماعی**، مترجم: رضا فاضلی، ج 2 و 1، تهران: سمت.

وانگ، ژینهوا و رینر ووم هاف (1393) **روش تحقیق در برنامه ریزی شهری و منطقه ای**، مترجمان: ژیلاد سجادی و دیگران، تهران: انتشارات دانش نگار.

سعیدی رضوانی، نوید و دیگران (1393) **روش تحقیق در مطالعات شهری**، تهران: انتشارات کتابکده کسری.

References:

Gregory D. Andranovich (1993) **Doing Urban Research** (Applied Social Research Methods Series, Vol. 33) 1st Edition

Stuart Farthing (2016) **Research Design in Urban Planning: A Student's Guide**, sage knowledge: press.

Reid Ewing, Keunhyun Park (2020) **Advanced Quantitative Research Methods for Urban Planners**, London: crc press, Routledge.

Thakuria, Piyushimita (Vonu), Tilahun, Nebiyu, Zellner, Moira (2017) **Seeing Cities Through Big Data**, Springer Geography

London: press springer.

Klinenberg, Erik (2019) **Palaces for the People: How Social Infrastructure Can Help Fight Inequality, Polarization, and the Decline of Civic Life**. New York press.

Sim, David, (2019) **Soft City: Building Density for Everyday Life**, Jhon wielly.

Chapin, Stuard, (2006) **Urban Land Use Planning**, London, press.

پروژه یا کار کلاسی و میزان نمره مربوط :

با توجه به ماهیت این درس که فرایند تدوین یک پروپوزال علمی و آماده سازی رساله دکتری می باشد ، پیوسته دانشجویان باید مرحله به مرحله تکالیف محوله را به انجام رسانند و در هر جلسه با طرح مباحث درس ، فرایند موضوع پژوهشی خویش را انجام دهد، و ضمناً در طول ترم روش شناسی پژوهش به انجام خواهد رسید.

فرایند ارزیابی:

این درس در قالب اجرای پروژه در هر جلسه بصورت سیستماتیک فعالیتهای دانشجویان را رصد و ارزیابی می نماید.

موفق و سرفراز باشید